

[AM2022.03.22V]

Statsadvokaten i Viborgs AFGØRELSE - 8. september 2020 – (E1) SAV-2020-3100101-843

Advokat Mads Kjær Jensen Vissingsgade 21, 1. sal, 7100 Vejle

Ikke erstatning for frihedsberøvelse – j.nr. ...

Jeg har i dag besluttet ikke at imødekomme dit krav om erstatning til E1 . Begrundelsen herfor fremgår nedenfor.

Sagsforløb

Det fremgår af sagen, at der den 11. august 2018 ca. kl. 18.50 i krydset ved Vej1 og Vej2 i Esbjerg foregik en voldelig episode, hvor F blev stukket med en kniv med skader på lever, lunge og ribben til følge. Han blev endvidere påkørt af en bil.

Sagen blev efterforsket af politiet som en episode med baggrund i en verserende konflikt mellem bande-grupperingerne "ST-gruppen" og "KV-gruppen" i Esbjerg.

Ved en fotokonfrontation den 15. oktober 2018 udtog F med 100 % sikkerhed din klient som værende identisk med en person, der befandt sig på gerningsstedet.

Din klient var i politiets systemer registreret som bandemedlem tilhørende "ST-gruppen".

Syd- og Sønderjyllands Politi foretog den 29. november 2018 kl. 23.59 anholdelse af din klient.

Ved en politiafhøring af din klient den 30. november 2018 nægtede din klient sig skyldig, men ønskede ikke at udtale sig før han havde mulighed for at tale med sin forsvarer.

Din klient blev fremstillet i grundlovsforhør ved Retten i Esbjerg den 30. november 2018. Han blev i den forbindelse sigtet for overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21, ved den 11. august 2018 ca. kl. 18.54 i for-
ening og efter forudgående aftale med flere medlemmer fra ST-gruppen, at have tildelt F et knivstik i højre side af torsoen med bl.a. skade på lever, lunge og ribben til følge samt forsætligt at have påkørt ham én gang med en ukendt personbil og at have forsøgt at påkøre ham endnu en gang med samme personbil, men hvor bilen ramte en kantsten og ændrede retning kort for den påkørte F .

I forbindelse med grundlovsforhøret ønskede din klient alene at udtale sig i relation til F's identifikation af ham og forklarede, at han ikke havde noget med sagen at gøre, idet der var tale om et komplot imod ham. Din klient forklarede videre, at han ikke havde nogen tilknytning til ST-gruppen.

Retten i Esbjerg fandt, at der var en begrundet mistanke om, at din klient var skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 23, ved at have medvirket til at have stikke F med en kniv, hvorved han blev tilføjet de beskrevne skader.

Retten fandt imidlertid ikke, at der var en begrundet mistanke om, at din klient havde begået vold mod F i form af påkørsel med en bil.

Retten varetægtsfængslede din klient i medfør af § 762, stk. 1, nr. 3.

Ved e-mail af 14. december 2018 forespurgte politiet dig, om din klient havde taget stilling til, hvorvidt han ville genafhøres. Ved e-mail af 17. december 2018 oplyste du, at din klient ikke ønskede at udtale sig på nuværende tidspunkt.

Ved fristforlængelsesmøder den 14. december 2018, 3. januar 2019, 31. januar 2019, 28. februar 2019 og den 28. marts 2019 blev varetægtsfængslingen af din klient opretholdt. Din klient afgav ikke forklaring i forbindelse med disse retsmøder.

Din klient blev ved anklageskrift af 3. september 2019 tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 81 a, til dels jf. § 21, jf. § 247, stk. 1, ved med baggrund i en verserende bandekonflikt mellem "ST-gruppen" og "KV-gruppen", hvor der som led i konflikten tidligere har været anvendt skydevåben og andre våben mellem de to grupperinger, eller på en måde, der var egnet til at fremkalde en konflikt mellem de to grupperinger, i forening efter forudgående aftale eller fælles forståelse med X1 og E2 at have udsat F for vold af særlig rå, brutal eller farlig karakter, idet E2 tildelte ham et knivstik i højre side af brystkassen, hvorefter tilltale X1 forsætlig påkørte F én gang med en bil, og yderligere forsøgte at påkøre ham endnu en gang, hvilket mislykkedes, alt imens din klient deltog i voldsepisoden, idet han overværede og ved sin tilstedeværelse tilsluttede sig voldsudøvelsen (forhold 1).

Din klient blev endvidere tiltalt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 1, jf. § 1, stk. 3, jf. bekendtgørelse om euforiserende stoffer § 27, stk. 1, jf. § 2, stk. 4, jf. bilag 1, liste A, nr. 1, ved den 30. november 2018, at have været i besiddelse af 48,4 gram hash helt eller delvist med henblik på videreoverdragelse (forhold 6).

Din klient forklarede under hovedforhandlingen, at han havde været hos sin kæreste, da han blev anholdt, og at hans mor havde fortalt, at politiet havde været hos forældrene. Han vidste ikke, hvorfor han var efterlyst og spurgte sin forsvarer, der kontaktede politiet. Han har ikke udtalt, at han fornemmede, at jorden

brændte under ham, men han gik ud fra, at der var noget, når politiet dukkede op hjemme hos hans forældre.

Din klient blev under hovedforhandlingen foreholdt sin forklaring fra grundlovsforhøret, som han vedstod. Han forklarede supplerende, at han blev en anelse bange, da han blev sigtet for drabsforsøg, og han havde ikke sin egen advokat ved grundlovsforhøret. Grunden til, at han efterfølgende ikke ville udtale sig yderligere, var, at han på baggrund af beviserne ikke regnede med, at han ville blive løsladt.

Din klient forklarede endvidere, at han overværede episoden på Vej1 den 11. august 2018, idet han var passager i en personbil, der kørte på Vej1, da bilen blev påkørt af to andre biler. Der var mange mennesker på stedet, og der blev kastet med alt muligt. Han løb fra stedet i retning af stien til Vej3. Din klient ville ikke oplyse, hvem han var sammen med.

Din klient forklarede videre, at han ikke selv mente, at han er med i en bande, men at politiet mener, at man er med i en bande, hvis man blot bliver stoppet to eller tre gange med de forkerte.

Det fremgår af byrettens skyldkendelse, at det blev lagt til grund, at der den 11. august 2018 på det beskrevne sted fandt en voldelig episode sted, hvorunder F blev stukket i siden med en kniv, påkørt af en bil og forsøgt påkørt af den samme bil, alt med de skader til følge, der er beskrevet i tiltalen.

Det blev endvidere lagt til grund, at din klient, E2 og X1 alle var på stedet i forbindelse med episoden.

Byretten fandt din klient skyldig i volden mod F, idet man fandt, at din klient og E2 – uanset at det ikke kunne bevises, hvem der stukket F med en kniv – tilsluttede sig voldsudøvelsen imod ham. Byretten fandt endvidere, at voldsudøvelsen var omfattet af straffelovens § 81 a.

Byretten fandt endvidere din klient skyldig i forhold 6.

Din klient blev idømt fængsel i 2 år og 6 måneder. Han blev endvidere idømt et opholdsforbud.

Din klient ankede dommen ved domsafsigelse med påstand om frifindelse i det ikke erkendte omfang, subsidiært formildelse.

Han blev varetægtsfængslet efter domsafsigelsen i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 3.

Under sagens hovedforhandling i landsretten forklarede din klient supplerende blandt andet, at han fortsat ikke ønskede at forklare, hvem han var sammen med den 11. august 2018, og at han ikke havde hørt nogen tale om, at de ville overfalde medlemmer af KV-gruppen.

Det fremgår af landsrettens skyldkendelse, at landsretten vedrørende forhold 1 lagde til grund, at der den 11. august 2018 på det beskrevne sted fandt en voldelig episode sted, hvorunder F blev stukket med en kniv i siden, blev påkørt af en bil og forsøgt påkørt af samme bil, alt med de skader til følge, der er beskrevet i tiltalen.

Det blev endvidere lagt til grund, at alle de tiltalte, herunder din klient, var på stedet. Landsretten fandt det imidlertid ikke bevist, at din klient havde medvirket til knivstikket.

Landsretten lagde endvidere til grund, at X1 var fører af den bil, der påkørte og forsøgte at påkøre F, hvorfor han blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 81 a. Det fandtes imidlertid ikke bevist, at din klient på forhånd havde aftalt, at der skulle ske en påkørsel med bil, ligesom der ikke var grundlag for at fastslå, at din klient havde tilsluttet sig påkørslen eller forsøget herpå.

Din klient blev som følge heraf i det hele frifundet i sagens forhold 1. Straffen for din klient blev fastsat til en bøde på 6.000 kr. for forhold 6.

Den 18. juni 2020 blev din klient løsladt.

Frihedsberøvelsen varede således i alt 568 påbegyndte døgn.

Det fremsatte erstatningskrav

Ved e-mail af 6. juli 2020 til Syd og Sønderjyllands Politi, hvorfra jeg har modtaget det, fremsatte du krav om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse, som du ikke havde nærmere opgjort.

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Det er min vurdering, at din klients erstatningskrav skal vurderes efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, idet der skete domfældelse i sagens forhold 6.

Efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, kan erstatning ydes, såfremt den under sagen anvendte frihedsberøvelse ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald. Erstatning kan dog nedsættes eller nægtes efter stk. 3, såfremt den sigtede selv har givet anledning til frihedsberøvelsen.

Det er min vurdering, at den under sagen anvendte frihedsberøvelse på 568 påbegyndte døgn står i misforhold til den idømte bødestraf.

Jeg finder imidlertid, at din klient selv har givet anledning til frihedsberøvelsen i en sådan grad, at erstatning må nægtes, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at din klient under sagens hovedforhandling i byretten forklarede, at han overværede episoden den 11. august 2018, og at det af såvel by- som landsret blev lagt til grund, at han sammen med de medtiltalte X1 og E2 befandt sig på stedet, da F blev udsat for voldsudøvelsen.

I grundlovsforhøret blev din klient gjort bekendt med, at F blandt andet havde oplyst, at din klient var til stede ved episoden den 11. august 2018, hvor der endvidere deltog flere andre. Det blev endvidere oplyst, at politiet efterforskede sagen som en del af en verserende bandekonflikt.

Uanset dette ønskede din klient hverken ved politiets afhøring den 30. november 2018, ved grundlovsforhøret samme dag eller på et senere tidspunkt under sagens efterforskning at udtale sig om voldsepisoden den 11. august 2018.

Selvom din klient ikke har haft pligt til at udtale sig under sagen, mener jeg, at han under ovennævnte omstændigheder har haft en særlig anledning til at rense sig fra den mistanke, der var rettet imod ham. Ved ikke at have gjort dette, finder jeg, at han selv har givet anledning til den anvendte frihedsberøvelse under sagen, der under hele varetægtsfængslingsperioden skete på påvirkningsrisikoen i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Din klient ses endvidere at have afgivet skiftende forklaringer, idet han ved grundlovsforhøret af 30. november 2018 forklarede, at det var et komplot imod ham, når forurettede sagde, at han var på gerningsstedet, mens han senere under hovedforhandlingen i byretten forklarede, at han var på gerningsstedet den 11. august 2018.

Det er min vurdering, at din klient har udvist en sådan grad af egen skyld, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg kan på den baggrund ikke imødekomme din klients erstatningskrav for frihedsberøvelse.

Lovgrundlag

Min afgørelse er truffet efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2 (misforhold) og stk. 3 (erstatning kan nedsættes eller nægtes pga. egen skyld).

Mulighed for at klage

Du kan klage over afgørelsen til Rigsadvokaten. Du skal sende klagen til Statsadvokaten i Viborg. Fristen for at klage er 4 uger efter, at du har modtaget dette brev. Det står i retsplejelovens § 1018 e, stk. 3 og 5.

Du skal udnytte muligheden for at klage til Rigsadvokaten, inden du eventuelt begærer kravet indbragt for retten efter retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Har du eventuelle spørgsmål

Hvis du har spørgsmål til min afgørelse, er du velkommen til at kontakte

.....

Statsadvokaten i Viborgs AFGØRELSE - 1. september 2020 - (E2) SAV-2020-3100101-798

Advokat Mette Grith Stage Vesterballevej 25, 2., 7000 Fredericia

Ikke erstatning for frihedsberøvelse – j.nr. ...

Jeg har i dag besluttet ikke at imødekomme dit krav om erstatning til E2 . Begrundelsen herfor fremgår nedenfor.

Sagsforløb

Det fremgår af sagen, at der den 11. august 2018 ca. kl. 18.50 i krydset ved Vej1 og Vej2 i Esbjerg foregik en voldelig episode, hvor F blev stukket med en kniv med skader på lever, lunge og ribben til følge. Han blev endvidere påkørt af en bil.

Sagen blev efterforsket af politiet som en episode med baggrund i en verserende konflikt mellem bande-grupperingerne "ST-gruppen" og "KV-gruppen" i Esbjerg.

Den forurettede F forklarede under en afhøring ved politiet den 4. september 2018 blandt andet, at han havde genkendt din klient som værende en af flere personer, der var til stede på gerningsstedet, og at han på et tidspunkt havde stået med front mod din klient, der havde haft en kniv i hånden. Han genkendte endvidere X1 som værende føreren af en bil, som påkørte ham på stedet.

F forklarede endvidere, at han kendte X2, som han nogle dage senere var blevet kontaktet af. Hun havde under en samtale fortalt ham, at din klient havde fortalt hende, at det var ham, der havde stukket F ned. Samtalen var blevet optaget og videregivet til politiet.

Ved en fotokonfrontation den 15. oktober 2018 udtog F med 100 % sikkerhed din klient og X1 som værende gerningsmænd til overfaldet. Han udtog endvidere E1 med 100 % sikkerhed som værende identisk en anden person, der befandt sig på gerningsstedet.

Din klient var i politiets systemer registreret som bandemedlem tilhørende "ST-gruppen".

Syd- og Sønderjyllands Politi foretog anholdelse af din klient den 18. oktober 2018 kl. 10.53 Din klient ønskede i den forbindelse ikke at udtale sig til politiet.

Din klient blev fremstillet i grundlovsforhør ved Retten i Esbjerg den 19. oktober 2018. Han blev i den forbindelse sigtet for overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21, ved den 11. august 2018 i forening og efter forudgående aftale med flere medlemmer fra ST-gruppen at have tildelt F et knivstik i højre side af torsoen med bl.a. skade på lever, lunge og ribben til følge samt forsætligt at have påkørt ham én gang med en ukendt personbil og at have forsøgt at påkøre ham endnu en gang med samme personbil, men hvor bilen ramte en kantsten og ændrede retning kort før den påkørte F (forhold 1)

Din klient blev endvidere sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved den 18. oktober 2018 at have været i besiddelse af 253 gram hash med henblik på videresalg (forhold 2).

Din klient erkendte sig skyldig i forhold 2, men ønskede ikke at afgive forklaring i grundlovsforhøret.

Det fremgår af retsbogen af grundlovsforhøret, at Fs afhøringsrapporter, en rapport vedrørende telefonsamtalen mellem F og X2, fotokonfrontationen samt en rapport vedrørende bandenotat blandt andet blev fremlagt i retsmødet.

Retten i Esbjerg fandt vedrørende forhold 1, at der var en begrundet mistanke om, at din klient var skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved at have stukket F med en kniv, hvorved han blev tilføjet de beskrevne skader.

Retten fandt imidlertid ikke, at der var en begrundet mistanke om, at din klient havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21, ligesom retten ikke fandt, at der var en begrundet mistanke om, at din klient havde gjort sig skyldig i at have påkørt, henholdsvis forsøgt at påkøre F.

Retten fandt vedrørende forhold 2, at der var en begrundet mistanke om, at din klient havde gjort sig skyldig i overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Retten varetægtsfængslede din klient i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Ved fristforlængelsesmøder den 16. november 2018, 30. november 2018, 14. december 2018, 3. januar 2019, 31. januar 2019, 28. februar 2019 og den 28. marts 2019 blev varetægtsfængslingen af din klient opretholdt. Din klient afgav ikke forklaring i forbindelse med disse retsmøder.

Din klient blev ved anklageskrift af 3. september 2019 tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 81 a, til dels jf. § 21, jf. § 247, stk. 1, ved med baggrund i en verserende bandekonflikt mellem "ST-gruppen" og "KV-gruppen", hvor der som led i konflikten tidligere har været anvendt skydevåben og andre våben mellem de to grupperinger, eller på en måde, der var egnet til at fremkalde en konflikt mellem de to grupperinger, i forening efter forudgående aftale eller fælles forståelse med X1 og E1 at have udsat F for vold af særlig rå, brutal eller farlig karakter, idet din klient tildelte ham et knivstik i højre side af brystkassen, hvorefter tiltalte X1 forsætlig påkørte F én gang med en bil, og yderligere forsøgte at påkøre ham endnu en gang, hvilket mislykkedes, alt imens tiltalte E1 deltog i voldsepisoden, idet han overværede og ved sin tilstedeværelse tilsluttede sig voldsudøvelsen (forhold 1).

Din klient blev endvidere tiltalt for overtrædelse af to forhold vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved den 18. oktober 2018 at have været i besiddelse af 253 gram hash helt eller delvist med henblik på videreoverdragelse og 0,7 gram hash til eget forbrug (forhold 2 og 3).

Anklagemyndigheden nedlagde endvidere påstand om opholdsforbud og om udvisning.

Din klient forklarede under hovedforhandlingen, at grunden til, at han ikke ville udtale sig i forbindelse med anholdelsen og grundlovsforhøret, var, at han ikke havde så meget at sige. Han vidste ikke, hvad der var foregået, og ville først tale med sin advokat.

Den 31. maj havde han via sin forsvarer givet besked om, at han nu gerne ville afgive forklaring. Han havde dog fortsat ikke meget at bidrage med.

Din klient forklarede endvidere, at han kendte området omkring gerningsstedet, men at han ikke var der den 11. august 2018. Han havde ikke stukket eller udøvet vold mod F .

Din klient kunne ikke huske, hvor han var den 11. august 2018, selvom han har forsøgt at huske tilbage. Når han ikke er kommet i tanke om det, må det være fordi, at der ikke er sket noget særligt. Det var umuligt for ham så at huske, hvem han var sammen med, eller hvad han lavede den dag.

Han vidste, hvem F var og kendte desuden de to medgerningsmænd. Han kendte endvidere X2, men han har ikke sagt til hende, at det var ham, der havde stukket F, og han vidste ikke, hvorfor X2 havde angivet ham.

Din klient forklarede endvidere, at han kendte til ST-gruppen, men at han ikke mente, at det er en bande. Han var en del af den gruppe, der færdedes i området, og alle hans venner kom der, herunder også de medtiltalte. Han har en tatovering på sin hånd med bogstaverne ... og en ..., men det var ikke for at vise, at han hørte til ST-gruppen.

Din klient forklarede endvidere, at han ikke vidste alt om, hvad der foregik på Vej4. Han har dog hørt, at miljøet er involveret i det, som politiet kaldte en bandekonflikt. Han har selv gået med skudsikker vest, fordi han frygtede, at noget skulle gå ud over ham, selv om han ikke har noget med det at gøre.

Din klient kendte til dem, som politiet kaldte KV-gruppen, men han var ikke i konflikt med nogen fra den gruppe. Han troede dog, at nogen fra det miljø, han kom i, havde konflikter med KV-gruppen.

Retten i Esbjerg afsagde dom den 2. oktober 2019.

Ved byrettens skyldkendelse blev det lagt til grund, at der den 11. august 2018 på det beskrevne sted fandt en voldelig episode sted, hvorunder F blev stukket i siden med en kniv, påkørt af en bil og forsøgt påkørt af den samme bil, alt med de skader til følge, der er beskrevet i tiltalen.

Retten lagde endvidere til grund, at din klient havde været på stedet i forbindelse med episoden, men fandt det ikke bevist, at det var din klient, der selv foretog konkrete voldshandlinger. Retten fandt imidlertid, at din klient havde tilsluttet sig voldsepisoden, og at den udøvede vold efter sin karakter ikke havde oversteget, hvad de tiltalte, herunder din klient måtte påregne eller må have accepteret, da de tilsluttede sig volden.

Retten fandt herefter din klient skyldig i overtrædelse af § 245, stk. 1, der på det beskrevne grundlag endvidere fandtes omfattet af straffelovens § 81 a.

Slutteligt fandt retten din klient skyldig i forhold 2 og 3.

Din klient blev ved Retten i Esbjergs dom af 2. oktober 2019 idømt fængsel i 3 år, der var fastsat som en tilægsstraf. Han blev endvidere idømt et opholdsforbud samt udvisning af landet.

Din klient ankede dommen ved domsafsigelsen med påstand om frifindelse i det ikke erkendte omfang, subsidiært formildelse. Han blev varetægtsfængslet efter domsafsigelsen i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 3.

Under sagens hovedforhandling i landsretten forklarede din klient supplerende, at han fortsat ikke huskede, hvad han lavede den 11. august 2018. Det var muligt, at han var sammen med X2 den pågældende aften.

Det fremgår af landsrettens skyldkendelse, at landsretten vedrørende forhold 1 lagde til grund, at der den 11. august 2018 på det beskrevne sted fandt en voldelig episode sted, hvorunder F blev stukket med en kniv i siden, blev påkørt af en bil og forsøgt påkørt af samme bil, alt med de skader til følge, der er beskrevet i tiltalen.

Det blev endvidere lagt til grund, at alle de tiltalte, herunder din klient, var på stedet.

Det fandtes ikke bevist, at det var din klient, der stak F med kniven, ligesom det ikke fandtes bevist, at din klient havde medvirket til knivstikket, hvorfor han blev frifundet for den del.

Landsretten lagde endvidere til grund, at X1 var fører af den bil, der påkørte og forsøgte at påkøre F, hvorfor han blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 81 a. Det fandtes imidlertid ikke bevist, at din klient på forhånd havde aftalt, at der skulle ske en påkørsel med bil, ligesom der ikke var grundlag for at fastslå, at din klient havde tilsluttet sig påkørslen eller forsøget herpå.

Din klient blev som følge heraf i det hele frifundet i sagens forhold 1.

Landsretten fandt din klient skyldig i forhold 2. Han blev derfor – og for forhold 3 – idømt 60 dages fængsel. Han blev endvidere tildelt en advarsel om udvisning.

Din klient blev løsladt den 18. juni 2020 kl. 15.50. Frihedsberøvelsen varede således i alt 609 påbegyndte døgn.

Det fremsatte erstatningskrav

Ved e-mail af 26. juni 2020 til Syd- og Sønderjyllands Politi, hvorfra jeg har modtaget det, fremsatte du krav om, at din klient får strafafkortning i den ikke-afsonede straf og i øvrigt tillægges takstmæssig erstatning for uberettiget frihedsberøvelse.

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Det er min vurdering, at din klients erstatningskrav – herunder i form af afkortning af dom, som din klient endnu ikke har afsonet i fuldt omfang skal vurderes efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, idet der skete domfældelse i sagens forhold 2 og 3.

Efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, kan erstatning ydes, såfremt den under sagen anvendte frihedsberøvelse ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald. Erstatning kan dog nedsættes eller nægtes efter stk. 3, såfremt den sigtede selv har givet anledning til frihedsberøvelsen.

Det er min vurdering, at den under sagen anvendte frihedsberøvelse står i misforhold til den idømte fængselsstraf på 60 dage.

Jeg finder imidlertid, at din klient selv har givet anledning til frihedsberøvelsen i en sådan grad, at erstatning må nægtes, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at det af både by- og landsret blev lagt til grund, at din klient var til stede på gerningsstedet sammen med de medtiltalte X1 og E1, og at F i den forbindelse blev udsat for et knivstik samt påkørsel med en bil.

Det blev endvidere lagt til grund, at den del af overfaldet, der vedrørte påkørsel med en bil – som var den del af voldsudøvelsen, som der fandtes en gerningsmand til var omfattet af straffelovens § 81 a.

I grundlovsforhøret blev din klient gjort bekendt med, at F blandt andet havde oplyst, at din klient var til stede og deltog i tumulten, og at X2 over for ham havde oplyst, at din klient havde sagt til hende, at det var ham, der havde stukket F. Din klient blev endvidere gjort bekendt med, at han hos politiet var registreret som bandemedlem, og at overfaldet efter politiets opfattelse havde baggrund i en bandekonflikt.

Uanset dette har din klient hverken ønsket at afgive forklaring i forbindelse med anholdelsen, ved fremstillingen i grundlovsforhør, eller under varetægtsfængslingen. Din klient ses således først at have afgivet forklaring under hovedforhandlingen i byretten. Her nægtede din klient imidlertid at have været på stedet, hvilket han syntes at have fastholdt i landsretten.

Selvom din klient ikke har haft pligt til at udtale sig under sagen, mener jeg, at han under ovennævnte omstændigheder har haft en særlig anledning til at rense sig fra den mistanke, der var rettet imod ham. Ved ikke at have gjort dette, finder jeg, at han selv har givet anledning til den anvendte frihedsberøvelse under sagen, der under hele varetægtsfængslingsperioden skete på påvirkningsrisikoen i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Det er min vurdering, at din klient har udvist en sådan grad af egen skyld, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg kan på den baggrund ikke imødekomme din klients erstatningskrav for frihedsberøvelse.

Lovgrundlag

Min afgørelse er truffet efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2 (misforhold) og stk. 3 (erstatning kan nedsættes eller nægtes pga. egen skyld).

Mulighed for at klage

Du kan klage over afgørelsen til Rigsadvokaten. Du skal sende klagen til Statsadvokaten i Viborg. Fristen for at klage er 4 uger efter, at du har modtaget dette brev. Det står i retsplejelovens § 1018 e, stk. 3 og 5.

Du skal udnytte muligheden for at klage til Rigsadvokaten, inden du eventuelt begærer kravet indbragt for retten efter retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Har du eventuelle spørgsmål

Hvis du har spørgsmål til min afgørelse, er du velkommen til at kontakte

.....

Rigsadvokatens AFGØRELSE - 12. november 2020 - (E1) RA-2020-3100206-321

Advokat Mads Kjær Jensen Vissingsgade 21, 1. sal, 7100 Vejle

Ikke erstatning for frihedsberøvelse – vedr. j.nr. ...

Du har den 13. september 2020 klaget over en afgørelse, der er truffet af Statsadvokaten i Viborg den 8. september 2020, om at nægte erstatning til E1 .

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at din klient ikke kan få erstatning for frihedsberøvelse. Begrundelsen for min afgørelse fremgår nedenfor.

Sagsfremstilling

Jeg kan henvise til statsadvokatens sagsfremstilling, idet jeg supplerende bemærker følgende:

Indledningsvist bemærker jeg, at det fremgår af statsadvokatens afgørelse, at Syd- og Sønderjyllands Politi den 29. november 2018 kl. 23.59 foretog anholdelse af din klient. Anholdelsestidspunktet er rettelig kl. 23.56.

Det fremgår endvidere af retsbogen fra grundlovsforhøret den 30. november 2018 (s. 2), at din klient forklarede, at det var et komplot mod ham, når forurettede sagde, at han var til stede på gerningsstedet. Han havde ikke relation til nogen bande og var ikke uvenner med nogen fra KV-gruppen. Af rettens kendelse fra grundlovsforhøret (s. 4) fremgår det endvidere, at der i en Opel Astra på gerningsstedet blev fundet nøgler, der passede til din klients bopæl, ligesom der indvendig på højre fordørgreb blev fundet dna, der med den anførte relativt lave sikkerhed var din klients dna, hvilke fund din klient ikke forklarede nærmere om i grundlovsforhøret. Endelig er det anført i rettens kendelse fra grundlovsforhøret (s. 4), at flere vidner forklarede, at der under episoden var tumult, at der blev kastet med ting, og at der blev slået med knytnæver og sparket.

Det fremgår desuden af sagen, at der i den ovenfor nævnte Opel Astra blev fundet en sko, der lå i bunden foran højre forsæde. I en erklæring fra Retsgenetisk Afdeling af 5. december 2018 er det anført, at dna sikret fra skoen med den højeste grad af sandsynlighed matchede din klients dna.

Af dombogen fra Retten i Esbjerg af 2. oktober 2019 (s. 14) fremgår det, at din klient under hovedforhandlingen afgav forklaring om fundet af nøglerne og skoen. Han forklarede, at det var rigtigt, at de kørte i en sølvgrå Opel Astra. Han tabte sine husnøgler og en sko i bilen. Det kunne godt passe, at han rørte ved bildøren, da han løb ud. Af rettens skyldkendelse i dombogen af 2. oktober 2019 (s. 60) fremgår det, at retten anså det for bevist, at din klient var til stede under voldsepisoden og tilsluttede sig denne, uanset det ikke var bevist, at han selv foretog konkrete voldshandlinger. Byretten besluttede i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 3, at din klient fortsat skulle være varetægtsfængslet under eventuel anke, eller indtil fuldbyrdelse kunne iværksættes.

Det fremgår af retsbogen fra Vestre Landsret af 20. november 2019 (s. 1), at din klient ikke protesterede mod fortsat varetægtsfængsling, indtil der var afsagt dom i ankesagen. Landsretten stadfæstede herefter byrettens kendelse af 2. oktober 2019.

Endelig fremgår det af dombogen fra Vestre Landsret af 23. juni 2020 (s. 4), at din klient under hovedforhandlingen i landsretten forklarede, at der på tidspunktet for episoden fra den 11. august 2018 havde været konflikt mellem de to grupper i næsten et helt år.

Begrundelse

Din klage

Du har i din klage blandt andet gjort gældende, at din klient ikke har udvist egen skyld eller udvist egen skyld i en sådan grad, at godtgørelsen bør nedsættes eller bortfalde.

Du har på den baggrund gjort gældende, at selvom din klient havde afgivet en forklaring til politiet, og selvom han allerede i grundlovsforhøret havde forklaret, som han gjorde under hovedforhandlingen i byretten og i landsretten, var din klient alligevel blevet varetægtsfængslet helt indtil dommen i landsretten. Du har anført, at dette bestyrkes af, at din klient netop blev dømt i byretten selv efter at have afgivet den forklaring, som han fastholdt i landsretten. Derfor er det efter din opfattelse svært at forestille sig, at din klient skulle være blevet løsladt af retten i grundlovsforhøret, eller at anklagemyndigheden selv skulle have løsladt din klient, hvis din klient allerede i forbindelse med anholdelsen eller i grundlovsforhøret havde afgivet den samme forklaring.

Endelig har du gjort gældende, at såfremt din klient måtte have udvist en vis grad af egen skyld ved ikke i forbindelse med anholdelsen eller grundlovsforhøret at have forklaret sig, som han senere gjorde i by- og landsretten, har denne adfærd ikke været udslagsgivende for varetægtsfængslingen. Der er efter din vurdering således ikke nogen årsagsforbindelse mellem din klients adfærd og varetægtsfængslingens udstrækning.

Min vurdering

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning. Jeg kan derfor henvise til begrundelsen i statsadvokatens afgørelse, hvortil jeg tilføjer følgende:

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, at den egen skyld, som kan begrunde nedsettelse eller udelukkelse af erstatning for straffeprocessuelle indgreb, principielt må betragtes på samme måde som egen skyld i forbindelse med et almindeligt civilretligt erstatningssøgsmål. Vurderingen af den erstatningssøgendes egen skyld afspejler således de civilretlige principper; culpa, kausalitet og påregnelighed. Sigtedes adfærd må indebære et dadelværdigt moment, der karakteriserer hans handlemåde – eller hans undladelse – som culpøs. Det må dertil stå for ham som en påregnelig følge af hans adfærd, at han kan blive udsat for strafforfølgning og eventuel frihedsberøvelse. Jeg henviser i den forbindelse til betænkning 801/1977, side 32 og 33.

Jeg finder ud fra en samlet vurdering af sagen, at din klient har udvist egen skyld i form af uforsigtig og mistankepådragende adfærd forud for strafforfølgningen, samt at din klient har udvist mistankepådragende adfærd i forbindelse med strafforfølgningen ved at undlade at rense sig selv for den mistanke, der var rettet imod ham, på trods af en særlig anledning hertil.

For så vidt angår din klients uforsigtige og mistankepådragende adfærd forud for strafforfølgningen har jeg lagt vægt på, at det kan lægges til grund, at din klient var sammen med X1 på gerningsstedet i forbindelse med voldsepisoden i forhold 1, hvor X1 ved Vestre Landsrets dom af 23. juni 2020 (s. 9) blev fundet skyldig i at have været fører af den bil, der påkørte og forsøgte at påkøre F .

Jeg har endvidere lagt vægt på, at både by- og landsretten lagde til grund, at voldsepisoden i forhold 1 var omfattet af straffelovens § 81 a.

Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at din klient i politiets systemer var registreret som bandemedlem tilhørende ST-gruppen, og at han ifølge sin egen forklaring i landsretten havde kendskab til den på gernings-tidspunktet verserende konflikt mellem bandegrupperingerne ST-gruppen og KV-gruppen.

Til trods herfor valgte din klient at opholde sig sammen med andre medlemmer af ST-gruppen, idet både by- og landsretten lagde til grund, at de to medtiltalte E2 og X1 – som begge var medlem af ST-gruppen var sammen med din klient på gerningsstedet i forbindelse med voldsepisoden i forhold 1.

Jeg har endvidere lagt vægt på, at din klient – ifølge sin egen forklaring i landsretten (s. 4) – så, at der blev kastet med en masse ting, og at han opfattede det som et masseslagsmål, hvor der blev kastet med glas, selvom han ikke konkret så, at der blev kastet med noget. Jeg har tillige lagt vægt på din klients forklaring i landsretten om, at han ikke ville sige, hvem der var til stede fra de andre biler.

På den baggrund lægger jeg til grund, at din klient var klar over, at personer fra hans egen bandegruppering – ST-gruppen – havde deltaget i et muligt strafbart forhold med personer fra bandegrupperingen KV-gruppen på et tidspunkt, hvor der var en verserende konflikt mellem de to grupperinger. Når din klient med den viden valgte at flygte fra stedet, og ikke senere kontaktede politiet i sådan en alvorlig sag, måtte det være påregneligt for din klient, at han ved sin flugt under de ovennævnte omstændigheder kunne blive mistænkt for at være medskyldig i et potentielt alvorligt strafbart forhold.

I relation til det af statsadvokaten anførte vedrørende din klients mistankepådragende adfærd under straf-forfølgningen har jeg ud over det af statsadvokaten anførte lagt vægt på, at din klient på trods af ovenstående omstændigheder undlod at rense sig for den mistanke, der var rettet imod ham.

Det fremgår af retsbogen fra grundlovsforhøret af 30. november 2018, at byretten ved beslutningen om varetægtsfængslingen af din klient ("sigtede") blandt andet udtalte:

"F har forklaret, at E2, som han genkendte, kom til gerningsstedet i en grå Opel. Han har forklaret, at sigtede var på stedet. Han så ikke sigtede tage aktivt del i overfaldet.

F har i en fotokonfrontation udtaget sigtede som den person, der var til stede på gerningsstedet, og som han har kaldt "...".

I en Opel Astra på gerningsstedet blev der fundet nøgler, der passer til sigtedes bopæl, ligesom der på højre fordørsgræb blev fundet dna, der med den anførte relativt lave sikkerhed er sigtedes dna.

Sigtede har ikke forklaret nærmere om fundet af nøgler og dna.

Flere vidner har forklaret, at der var tumult, at der blev kastet med ting, og at der blev slået med knytnæver og sparket.

Efter en samlet vurdering af det anførte finder retten, at der er begrundet mistanke om, at sigtede har medvirket til, at E2 har stukket F med en kniv.

Der er ikke begrundet mistanke om, at sigtede har haft noget med påkørslen af F at gøre.

Der er i det anførte omfang begrundet mistanke om, at sigtede har overtrådt straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 23". [...]

Det kan derfor lægges til grund, at der har været årsagssammenhæng mellem din klients adfærd herunder det faktum, at han under de anførte omstændigheder, hvor han af den forurettede var udpeget som værende til stede, hvilket støttedes af fundet af nøgler og dna, undlod at udtale sig om sin tilstedeværelse under voldsepisoden den 11. august 2018 og afgørelsen om varetægtsfængsling.

Jeg bemærker i den forbindelse, at din klient på trods af ovenstående fortsat undlod at afgive forklaring under hele varetægtsfængslingsperioden frem til hovedforhandlingen af sagen – herunder ved din e-mail af 17. december 2018, hvori du oplyste, at din klient ikke ønskede at udtale sig på nuværende tidspunkt samt ved de efterfølgende fristforlængelsesmøder den 14. december 2018, 3. januar 2019, 31. januar 2019, 28. februar 2019 og den 28. marts 2019, hvor varetægtsfængslingen blev opretholdt.

Jeg har endvidere lagt vægt på, at din klient bevidst afgav en urigtig forklaring om sin tilstedeværelse under voldsepisoden i grundlovsforhøret, idet Retten i Esbjerg og senere Vestre Landsret lagde til grund, at alle de tiltalte, herunder også din klient, var på gerningsstedet, da F blev udsat for voldsudøvelsen. Derudover har jeg lagt vægt på, at din klient først valgte at afgive forklaring om sin tilstedeværelse under voldsepisoden, da sagen var under hovedforhandling i Retten i Esbjerg. Ved bevidst at afgive urigtig forklaring i grundlovsforhøret og fastholde denne helt frem til hovedforhandlingen finder jeg, at din klient risikerede at skabe en betydelig tvivl om sin troværdighed og om sin andel i begivenhedsforløbet, og at forklaringen ville kunne medføre, at han blev varetægtsfængslet i det skete omfang. Selvom din klient efterfølgende under hovedforhandlingen afgav en ændret forklaring, som siden indgik i grundlaget for frifindelsen i landsretten, finder jeg, at din klient ved oprindeligt at have afgivet bevidst urigtige oplysninger i retten har udvist en sådan mistankepådragende adfærd, at han måtte påregne, at der var en ikke ubetydelig risiko for, at han kunne blive frihedsberøvet i det skete omfang.

Selvom din klient ikke har haft pligt til at udtale sig under sagen, er det samlet set min vurdering, at din klient havde en særlig anledning til at forsøge at rense sig selv fra den mistanke, der var rettet imod ham. Ved ikke at have gjort dette, finder jeg ligesom statsadvokaten, at han måtte kunne påregne at blive udsat for straffeprocessuelle indgreb, herunder frihedsberøvelse i det skete omfang.

Din klient har derfor ved sin udviste adfærd forud for strafforfølgningen og under strafforfølgningen selv givet anledning til frihedsberøvelsen i et sådan omfang, at erstatning i det hele må nægtes, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, jf. stk. 2.

Jeg kan derfor ikke imødekomme kravet om erstatning for frihedsberøvelse.

Jeg finder ikke, at de bemærkninger du har fremsat i din klage, kan føre til et andet resultat.

I relation til det af dig anførte i e-mail af 6. juli 2020 om, at din klient oprindeligt var sigtet for drabsforsøg, kan jeg henvise til dommen i TfK2016.1333/2V, hvor der ikke blev givet forhøjet erstatning efter retsplejelovens § 1018 a og § 1018 b for uberettiget varetægtsfængsling efter en sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 180, da varetægtsfængslingen alene var sket på grundlag af begrundet mistanke om overtrædelse af straffelovens § 181, stk. 1. I relation til sigtelsen mod din klient fremgår det af sagen, at han blev sigtet af politiet og fremstillet i grundlovsforhør for overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21. I grundlovsforhøret blev han alene varetægtsfængslet på grundlag af begrundet mistanke om overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 23. Det er på den baggrund min opfattelse, at din klient ikke er berettiget til forhøjet erstatning for frihedsberøvelsen efter grundlovsforhøret, såfremt det måtte lægges til grund, at din klient ikke har udvist egen skyld. Se hertil endvidere Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a, pkt. 5.1.f.

Fra retspraxis vedrørende anvendelse af retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, kan jeg blandt andet henvise til følgende domme:

I Østre Landsrets dom af 21. august 2015 (AM2015.08.21Ø) var erstatningssøgende (X) bl.a. sigtet for drabsforsøg i forening med flere andre personer efter straffelovens § 237, jf. § 21, jf. § 81 a, stk. 2, jf. stk. 1, og havde været frihedsberøvet i ca. 2 år og 6 mdr. X blev dømt i byretten, men frifundet i landsretten, hvorefter X søgte om erstatning for bl.a. uberettiget frihedsberøvelse. X valgte ikke at udtale sig hverken under efterforskningen eller under sagens behandling i byretten. Sagen vedrørte afgivelse af skud fra en bil mod nogle personer, som sad på en cafe. Et vidne havde afgivet en meget detaljeret forklaring om Xs deltagelse i drabsforsøget, herunder bl.a. at X aftenen før i Hells Angels Klubhus havde fået ordre til at køre til cafeen for at lave en såkaldt "bytter" i anledning af en skudepisode tidligere på aftenen, og at X herefter som fører af bilen var kørt sammen med to andre personer til cafeen, hvoraf den ene af personerne var i besiddelse af en pistol, som vedkommende stak ud af ruden og pegede mod cafeen. X kørte derefter hurtigt væk, men kom tilbage, hvorefter personer inde fra cafeen skød mod bilen. Vidnets forklaring var underbygget af teleoplysninger, politiets observationer ved Hells Angels klubhus og videoovervågning samme sted, skudhullet i den bil X erkendte at have kørt i, samt vidneforklaringer. Disse oplysninger gav anledning til, at X blev varetægtsfængslet som sigtet og senere tiltalt for forsøg på manddrab. På tidspunktet for de påsigtede handlinger var der en aktuel konflikt mellem bl.a. Hells Angels og forskellige bandegrupperinger i Storkøbenhavn, ligesom X var prøvemedlem af Hells Angels støttegruppe AK81. Landsretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at X på baggrund af de ovennævnte oplysninger havde en særlig anledning til at søge at rense sig. Landsretten fandt endvidere, at X ved sin adfærd den omhandlende dag udviste stærkt mistankepådragende adfærd, hvilket måtte have stået X klart. Under disse omstændigheder havde X selv givet anledning til foranstaltningerne, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

I Østre Landsrets dom af 18. oktober 2011 (AM2011.10.18Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for manddrab i forening

med tre andre personer efter straffelovens § 237. X havde været frihedsberøvet i ca. 6 ½ mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter X søgte om erstatning for bl.a. uberettiget frihedsberøvelse. Ved anholdelsen af X forelå der bevismateriale i form af en vidneforklaring om antallet af gerningsmænd, teleoplysninger vedrørende X forud for og umiddelbart efter drabet, samt et vidnes forklaring om, at X havde placeret to af de tre senere domfældte i vidnets lejlighed efter drabet. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at bevismaterialet gav X en særlig anledning til at søge at rense sig for den alvorlige mistanke, materialet gav grundlag for. Henset til indholdet af Xs forklaring til politirapport efter anholdelsen og senere i et retsmøde, og at han valgte ikke at udtale sig i grundlovsforhøret, havde X selv givet anledning til varetægtsfængslingen på en sådan måde, at der ikke var grundlag for at imødekomme erstatningskravet. Landsretten stadfæstede byrettens dom med samme begrundelse.

I Østre Landsrets dom af 1. juli 2010 (AM2010.07.01Ø2), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (Y1) og (Y2) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for bl.a. forsøg på manddrab efter straffelovens § 237, jf. § 21. Y1 og Y2 havde været frihedsberøvet i ca. 9 mdr. Byretten frifandt Y1, Y2 og en medtiltalt, hvorefter Y1 og Y2 søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. I sagen blev det lagt til grund, at forurettede var blevet udsat for et drabsforsøg af flere personer, idet der blev affyret adskillige skud mod den bil, som forurettede befandt sig i, og hvoraf nogle var meget tæt på at ramme ham. Det blev endvidere lagt til grund, at forurettede efter episoden udpegede Y1 og Y2 som nogle af gerningsmændene. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at Y1s forklaring under grundlovsforhøret om, at han var hos sin bror på gerningstidspunktet, ikke var korrekt. Y1 ønskede efterfølgende ikke at udtale sig til politiet eller i retten, før der forelå svar på de tekniske undersøgelser. Byretten fandt herefter, at Y1 ved sin adfærd i forbindelse med anholdelsen og den efterfølgende varetægtsfængsling af ham havde givet en sådan anledning til mistanke om, at han var involveret i et strafbart forhold, at han selv havde givet anledning til anholdelsen og den efterfølgende varetægtsfængsling af ham. Byretten fandt dog, at han fra det tidspunkt, hvor han valgte at lade sig afhøre af politiet og afgive forklaring og frem til løsladelsen, havde krav på erstatning. Med hensyn til Y2 lagde byretten vægt på, at Y2 først nogle dage efter, at han vidste, at han var eftersøgt, kontaktede politiet. Y2 ønskede ikke at afgive forklaring til politiet eller i retten om, at han på gerningstidspunktet var hos sin mor, ligesom han heller ikke ønskede at udtale sig efter svaret på de tekniske undersøgelser forelå. Byrettens flertal lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at Y2 som følge af den konkrete mistanke havde haft en sådan særlig anledning til at rense sig for mistanke ved at forklare, hvor han var på gerningstidspunktet, at der var grundlag for at nægte erstatning. Landsretten tiltrådte, af de grunde, der var anført af byrettens flertal, at Y2, der var udpeget som gerningsmand, havde haft en sådan særlig anledning til at udtale sig om mistankegrundlaget, at der var grundlag for at nægte ham erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. I relation til Y1 fandt landsretten, at Y1 bevidst under grundlovsforhøret afgav en urigtig forklaring om sin færden på gerningstidspunktet. Han risikerede dermed at skabe en betydelig tvivl om sin troværdighed og om sin andel i begivenhedsforløbet, og at forklaringen ville kunne medføre, at han blev varetægtsfængslet. Ved senere at ændre sin oprindelige forklaring om sin færden den omhandlede aften, hvilken forklaring ikke var overensstemmende med objektive fund, havde Y1 medvirket til yderligere at svække sin troværdighed, hvorved han samtidig underbyggede mistankegrundlaget. Y1, der var udpeget som gerningsmand, havde derved udvist en sådan grad af egen skyld, at kravet om erstatning blev nægtet. Landsretten stadfæstede på den baggrund byrettens dom med den ændring, at anklagemyndighedens påstand om frifindelse for den af Y1 nedlagte erstatningspåstand blev taget til følge.

I TfK2000.454/2V var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for forsøg på manddrab i forening med to andre personer efter straffelovens § 237, jf. § 21, og havde været frihedsberøvet i ca. 5 ½ mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter X søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Sagen vedrørte skud mod en bil, hvori tre personer var blevet ramt. Det fremgik af sagen, at der på gerningstidspunktet var en rockerkrig mellem en bande, som X var medlem af, og en anden bande, som de forurettede var tilknyttet. Efterforskningen viste, at der havde været to eller tre gerningsmænd, som var kørt fra stedet i en bil. Bilen blev samme aften fundet i en gård, som var kendt tilholdssted for den bande, som X var medlem af. I gården blev endvidere fundet noget antændt tøj og en revolver. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på Xs nære tilknytning til de to andre sigtede, herunder at de alle var medlemmer af en bande, at X var sammen med disse på dagen for gerningen, at de tre sigtede var alene ved anholdelsen, at de forurettede var medlemmer af en anden bande, og at X i begyndelsen fuldstændig nægtede at udtale sig. Landsretten fandt – ligesom byretten at X under hensyn til de omstændigheder, hvorunder anholdelsen af X fandt sted, og i betragtning af den alvorlige sigtelse, at X havde en særlig anledning til at rense sig ved nærmere at redegøre for sin færden omkring gerningstidspunktet. X afgav under efterforskningen alene forbeholdne og begrænsede forklaringer og nægtede også til politiet at oplyse, hvem der var til stede. Ved at undlade at give politiet oplysninger, der kunne have gjort det muligt for politiet at afkræfte den alvorlige sigtelse mod ham, fandtes X selv at have givet anledning til den stedfundne frihedsberøvelse, hvorfor landsretten stadfæstede byrettens dom.

I Østre Landsrets dom af 22. august 2019 (AM2019.08.22Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 281, nr. 1, § 244, § 266, § 123 og § 261, stk. 1, til dels jf. § 23, og havde været frihedsberøvet i knap 1 år. X blev dømt i byretten for overtrædelse af straffelovens § 261, stk. 1, og § 288, stk. 1, nr. 1, men frifundet i landsretten, hvorefter X søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen til grund, at X var i den lejlighed, hvor – og mens – den forurettede blev udsat for frihedsberøvelse og røveri. På baggrund af Xs forklaringer i henholdsvis grundlovsforhøret, under hovedforhandlingen i byretten og under hovedforhandlingen i landsretten, fandt byretten, at det kunne lægges til grund, at X på flere væsentlige punkter havde haft skiftende forklaringer om f.eks. sit ankomsttidspunkt til "klubhuset", om sin placering i "klubhuset" og om sit kendskab til de personer, der var til stede, og som blev dømt i sagen. Byretten lagde til grund, at den bolig, hvor handlingerne fandt sted, var "klubhus" for en gruppe, og at X – efter dennes egen forklaring – gennem ca. 17 år havde været ven med en person, som var et fremtrædende medlem af netop den gruppe, og som befandt sig i "klubhuset" og som senere blev dømt i sagen. Klubhuset var endvidere af begrænset størrelse, og der var tale om grove lovovertrædelser mod den forurettede. På den baggrund fandt byretten, at der var grundlag for at nægte X erstatning. Landsretten fandt af de af byretten anførte grunde at X havde udvist en sådan grad af egen skyld, at der var grundlag for at nægte ham erstatning for varetægtsfængslingen af ham, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

I Østre Landsrets dom af 10. august 2010 (AM2010.08.10Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (Y2) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for manddrab efter straffelovens § 237. Y2 havde været frihedsberøvet i ca. 4 mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter Y2 søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Sagen vedrørte skud mod forurettede, som senere afgik ved døden af sine kvæstelser. Vidner på stedet havde set gerningsmændene forlade stedet i en Mercedes, som viste sig at være blevet benyttet af X, som senere blev anholdt, varetægtsfængslet og dømt i sagen. Y2 blev på baggrund af en analyse af mobiltelefonkontakter i sagen

anholdt. Y2 forklarede til politiet samme dag, at han kendte X, der var blevet anholdt og fængslet, men havde ikke kendskab til drabet og nægtede at have været sammen med X på gerningsdagen. I grundlovsforhøret ønskede Y2 ikke at udtale sig. Ca. ½ mdr. efter anholdelsen afgav Y2 indenretlig forklaring, hvorunder han erkendte, at han var sammen med X på gerningsdagen og kørte i bil sammen med X, da X undervejs steg ud af bilen og gik væk, hvorefter Y2 hørte et knald, og umiddelbart efter kom X tilbage til bilen, hvorefter de kørte væk indtil Y2 bad om at blive sat af. Y2 fastholdt senere denne forklaring. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen til grund, at Y2 sammen med den anden erstatningssøgende i byretten (Y1) var med i flugtbilen, efter at drabet havde fundet sted og kort efter blev klar over, hvad der var foregået, ligesom de begge kendte X, som kort efter blev anholdt og fængslet for drabet, og begge var bekendt med anholdelsen af X. Ved i sådan en alvorlig sag ikke at have rettet henvendelse til politiet havde de erstatningssøgende udvist en mistankepådragende adfærd og måtte påregne at blive anholdt i sagen. Hvad angik Y2 benægtede han ved første afhøring kendskab til sagen og nægtede sig skyldig i drab i grundlovsforhøret, hvor han ikke ville udtale sig. Selvom han senere afgav forklaring i retten, fandtes han at have udvist en sådan mistankepådragende adfærd, at han måtte påregne, at der var risiko for, at han kunne blive frihedsberøvet i det skete omfang, hvorfor han selv havde givet anledning til den skete frihedsberøvelse. Landsretten stadfæstede byrettens dom, idet landsrettens flertal lagde vægt på, at Y2 som sad i bilen, da X i høj fart kørte fra gerningsstedet, og som ikke kontaktede politiet, da han fandt ud af, at X havde dræbt forurettede ca. 3 mdr. efter drabet afgav en bevidst urigtig forklaring til politiet om ikke at have været med i bilen, og denne forklaring fragik han ikke i grundlovsforhøret, hvor han ikke ønskede at udtale sig. Selvom Y2 efterfølgende i det indenretlige forhør afgav en ændret forklaring, som siden indgik i grundlaget for påtaleopgivelsen, fandtes han ved oprindeligt at have afgivet bevidst urigtige oplysninger til politiet at have udvist en sådan mistankepådragende adfærd, at han måtte påregne, at der var en ikke ubetydelig risiko for, at han kunne blive frihedsberøvet i det skete omfang. Den frygt og panik, som han måtte være blevet grebet af, kunne ikke fritage ham for selv at bære risikoen for frihedsberøvelsen.

I Østre Landsrets dom af 3. maj 2016 (AM2016.05.03Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for medvirken til drab og drabsforsøg efter straffelovens § 237, jf. § 23, og § 237, jf. § 21, jf. § 23, og havde været frihedsberøvet i ca. 3 mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter X søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Sagen vedrørte et masseslagsmål, hvor en person blev dræbt med knivstik, og en anden person blev udsat for drabsforsøg. Under anholdelsen af X befandt han sig i en bil sammen med fem andre personer. I bilen og på flere af personerne i bilen var der tydelige blodspor, ligesom der blev fundet en kniv i bilen med blod på. Kniven viste sig at stamme fra X. X var på gerningsdagen forud for drabet og drabsforsøget sammen med flere af de medsigtede tæt på det sted, hvor episoden fandt sted. Da X på et tidspunkt gik ud, så han en menneskeflok, som var bevæbnede og havde været i slagsmål. Der var antageligt også blevet kastet med sten. X valgte at flygte og opdagede i den forbindelse de tre medsigtede, hvorefter de alle flygtede fra gerningsstedet ved at kravle over et hegn. X ringede ikke til politiet, men flygtede i stedet fra gerningsstedet. X havde angiveligt ikke overværet drabet og drabsforsøget, men var klar over, at et større slagsmål havde fundet sted mellem bevæbnede parter, og det måtte stå påregneligt for ham, at han ved sin flugt under de ovennævnte omstændigheder kunne blive mistænkt for medskyld i den udøvede vold. Byrettens flertal lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at X på grund af sin adfærd op til anholdelsen selv havde givet anledning til den foretagne frihedsberøvelse, hvorfor han blev nægtet erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Landsretten stadfæstede, af de grunde, der var anført af byretten, byrettens dom.

Sagens forløb

- I afgørelse af 8. september 2020 nægtede statsadvokaten at yde erstatning.
- I e-mail af 13. september 2020 har du klaget over afgørelsen.
- Den 14. september 2020 har statsadvokaten sendt sagen til mig sammen med en udtalelse. Statsadvokaten har henholdt sig til sin afgørelse. Der er ikke kommet nye væsentlige oplysninger frem af betydning for sagen.

Lovgrundlag

- Min afgørelse er truffet efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, jf. stk. 2 (erstatning kan ned sættes eller bortfalde pga. egen skyld).

Mulighed for at klage mv.

Min afgørelse er endelig. Din klient kan derfor ikke klage over den. Det står i retsplejelovens § 1018 e, stk. 3.

Din klient kan anmode om, at retten tager stilling til erstatningskravet. Hvis din klient ønsker, at retten tager stilling til kravet, skal du oplyse dette til Statsadvokaten i Viborg senest to måneder efter, at du har modtaget denne afgørelse. Det står i retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Hvis du har spørgsmål til min afgørelse, er du velkommen til at kontakte

.....

Rigsadvokatens AFGØRELSE - 12. november 2020 - (E2) RA-2020-3100206-348

Advokat Mette Grith Stage Vesterballevej 25, 2., 7000 Fredericia

Ikke erstatning for frihedsberøvelse – vedr. j.nr. ...

Du har den 23. september 2020 klaget over en afgørelse, der er truffet af Statsadvokaten i Viborg den 1. september 2020, om at nægte erstatning til E2 .

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at din klient ikke kan få erstatning for frihedsberøvelse. Begrundelsen for min afgørelse fremgår nedenfor.

Det fremgår af sagen, at du har oplyst, at din klient bl.a. har ønsket afkortning i en straf, som han ved to andre straffesager er idømt. Afkortning forudsætter bl.a., at anklagemyndigheden forinden i en afgørelse har erklæret, at den pågældende har ret til erstatning for frihedsberøvelse.

Som anført ovenfor mener jeg, at din klient ikke har ret til erstatning for frihedsberøvelse. Da Direktoratet for Kriminalforsorgen ikke tidligere ses orienteret af anklagemyndigheden om sagen, har jeg ikke sendt en kopi af denne afgørelse til Direktoratet.

Sagsfremstilling

Jeg kan henvise til statsadvokatens sagsfremstilling, idet jeg supplerende bemærker følgende:

Indledningsvist bemærker jeg, at det fremgår af retsbogen fra grundlovsforhøret den 19. oktober 2018 (s. 2), at din klient nægtede sig skyldig i forhold 1. Han ønskede ikke at afgive forklaring i grundlovsforhøret (s. 3). Af rettens kendelse fra grundlovsforhøret (s. 4) fremgår det, at retten bl.a. lagde vægt på, at F havde forklaret, at din klient, som han genkendte, kom til gerningsstedet i en bil med tre andre. X1 var ikke en af de tre andre. F havde endvidere forklaret, at han blev stukket med en kniv, og at han umiddelbart efter så, at din klient stod med en kniv. F havde i en fotokonfrontation tillige udtaget din klient som gerningsmanden. Af udskrift af en telefonsamtale, som i følge F var en telefonsamtale mellem ham og din klients kæreste, X2, fremgik det endvidere, at X2 sagde, at din klient kom hjem, og sådan som X2 kunne forstå det, var det din klient, der havde stukket F. Disse oplysninger ønskede din klient imidlertid ikke at forklare nærmere om i grundlovsforhøret. Efter det anførte fandt retten (s. 5), at der var begrundet mistanke om, at din klient havde stukket F i højre side med en kniv og tilføjjet ham de i sigtelsen nævnte skader.

Af retsbogen fra Retten i Esbjerg af 2. oktober 2019 (s. 3) fremgår det, at byretten efter domsafsigelsen besluttede, at din klient fortsat skulle være varetægtsfængslet under eventuel anke, eller indtil fuldbyrdelse kunne iværksættes i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 3.

Endelig fremgår det af retsbogen fra Vestre Landsret af 20. november 2019 (s. 1), at din klient ikke protesterede mod fortsat varetægtsfængsling, indtil der var afsagt dom i ankesagen, dog således, at fængslingen ikke skete i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, men i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1. Landsretten stadfæstede herefter byrettens kendelse af 2. oktober 2019 (s. 2).

Begrundelse

Din klage

Du har i din klage gjort gældende, at din klient ikke har udvist egen skyld. Der bør på den baggrund ydes takstmæssig erstatning for uberettiget frihedsberøvelse for i alt 549 døgn, subsidiært bør der ydes erstatning fra skriftlig tilkendegivelse fra din klient med ønsket om at lade sig afhøre den 31. maj 2019, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 2.

Du har indledningsvist gjort gældende, at statsadvokatens argumenter om, at det af både by- og landsret blev lagt til grund, at din klient var til stede på gerningstidspunktet, at F i den forbindelse blev udsat for et knivstik samt påkørsel med en bil, og at påkørslen var omfattet af straffelovens § 81 a, forekommer irrelevante, idet din klient blev frifundet i forhold 1.

Du har angående statsadvokatens argument om, at din klient har nægtet at udtale sig i takt med efterforskningen, herunder både før og under grundlovsforhøret, endvidere gjort gældende, at en sigtet ikke har pligt til at udtale sig i forbindelse med afhøringer af politiet eller for retten, jf. retsplejelovens § 752, stk. 1 og § 754, og har i den forbindelse bemærket, at du ved e-mail af 31. maj 2019 tilkendegav, at din klient nægtede anklageskriftets forhold 1, men at han dog ønskede at lade sig afhøre, såfremt anklagemyndigheden fandt anledning hertil.

Du har herudover bemærket, at forudsætningen for at tiltaltes tavshed kan tillægges skadevirkning i en straffesag, er, at bevismaterialet "*clearly calls for an explanation*", jf. bl.a. EMD af 8. februar 1996 i sagen John Murray mod Storbritannien. Du har i den forbindelse henvist til, at landsretten frifandt din klient i forhold 1, og at din klients tavshed under efterforskningen således ikke fandtes at blive tillagt skadevirkning i relation til straffesagen. Der er efter din vurdering ikke tale om culpøs adfærd fra din klients side, ligesom det bør indgå som en omstændighed, at din klient havde ytret ønske om at lade sig afhøre. Du har i den forbindelse henvist til TfK2003.332Ø, hvor der blev ydet erstatning for uberettiget varetægtsfængsling uanset, at erstatningssøgende havde nægtet at udtale sig.

Du har herudover gjort gældende, at din klient var varetægtsfængslet under ankesagen, selvom han afgav forklaring for både by- og landsret. Det kan derfor efter din vurdering konstateres, at din klients forklaring reelt ikke har haft nogen betydning for politiet, idet man ønskede ham varetægtsfængslet, uanset om han udtalte sig eller ej.

Endelig har du gjort gældende, at varetægtsfængslingen i et ikke uvæsentligt omfang var begrundet i forhold, som ikke angik din klients konkrete adfærd under sagen, og har særligt bemærket, at der bl.a. blev lagt vægt på Fs forklaring og, at denne havde udtaget din klient som gerningsmanden i forbindelse med en fotokonfrontation, ligesom der blev lagt vægt på en telefonsamtale imellem F og X2, hvor X2 sagde, at hun forstod det sådan, at det var din klient som havde stukket F. Efter din opfattelse ville det næppe heller have gjort nogen forskel for rettens vurdering om at varetægtsfængsle din klient, hvis han under grundlovsforhøret den 19. oktober 2018 havde afgivet forklaring. Du har i den forbindelse henvist til TfK2015.1134V, hvor forurettedes genkendelse af sigtede lå til grund for varetægtsfængslingen, hvormed

landsretten lagde til grund, at sigtede ville være blevet varetægtsfængslet, selvom han havde afgivet forklaring. Landsretten fandt således ikke, at sigtede selv var årsag til fængslingen, og erstatning kunne derved ikke nægtes.

På baggrund af ovenstående har din klient efter din vurdering således ikke måtte påregne, at han kunne blive varetægtsfængslet som sket.

Min vurdering

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning. Jeg kan derfor henvise til begrundelsen i statsadvokatens afgørelse, hvortil jeg tilføjer følgende:

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, at den egen skyld, som kan begrunde nedsettelse eller udelukkelse af erstatning for straffeprocessuelle indgreb, principielt må betragtes på samme måde som egen skyld i forbindelse med et almindeligt civilretligt erstatningsøgsmål. Vurderingen af den erstatningssøgendes egen skyld afspejler således de civilretlige principper; culpa, kausalitet og påregnelighed. Sigtedes adfærd må indebære et dadelværdigt moment, der karakteriserer hans handlemåde – eller hans undladelse – som culpøs. Det må dertil stå for ham som en påregnelig følge af hans adfærd, at han kan blive udsat for strafforfølgning og eventuel frihedsberøvelse. Jeg henviser i den forbindelse til betænkning 801/1977, side 32 og 33.

Jeg finder ud fra en samlet vurdering af sagen, at din klient har udvist egen skyld i form af uforsigtig og mistankepådragende adfærd forud for strafforfølgningen, samt at din klient har udvist mistankepådragende adfærd i forbindelse med strafforfølgningen ved at undlade at rense sig selv for den mistanke, der var rettet imod ham, på trods af en særlig anledning hertil.

For så vidt angår din klients uforsigtige og mistankepådragende adfærd forud for strafforfølgningen har jeg lagt vægt på, at det kan lægges til grund, at din klient var sammen med X1 på gerningsstedet i forbindelse med voldsepisoden i forhold 1, hvor X1 ved Vestre Landsrets dom af 23. juni 2020 (s. 9) blev fundet skyldig i at have været fører af den bil, der påkørte og forsøgte at påkøre F .

Jeg har endvidere lagt vægt på, at både by- og landsretten lagde til grund, at voldsepisoden i forhold 1 var omfattet af straffelovens § 81 a.

Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at din klient i politiets systemer var registreret som bandemedlem tilhørende ST-gruppen, og at han – ifølge sin egen forklaring i byretten (s. 6) – kendte til ST-gruppen og var en del af den gruppe, der færdedes i området ved Vej4 , ligesom alle hans venner kom der, herunder også de medtaltte X1 og E1 . Jeg har endvidere lagt vægt på din klients forklaring i byretten om, at han havde en tatovering på sin hånd med bogstaverne ... og en ... , at han havde hørt, at miljøet var involveret i det, som politiet kaldte en bandekonflikt, at han selv havde gået med skudsikker vest, fordi han frygtede, at noget skulle gå ud over ham, selv om han ikke havde noget med det at gøre, at han havde hørt om skyderier i de miljøer, og at han troede, at nogen fra det miljø, han kom i, havde konflikter med KV-gruppen.

Til trods herfor valgte din klient at opholde sig sammen med andre medlemmer af ST-gruppen, idet både by- og landsretten lagde til grund, at de to medtiltalte X1 og E1 – som begge var medlem af ST-gruppen var sammen med din klient på gerningsstedet i forbindelse med voldsepisoden i forhold 1.

Jeg lægger på den baggrund endvidere til grund, at din klient var klar over, at personer fra hans egen bandegruppering – ST-gruppen – havde deltaget i et muligt strafbart forhold med personer fra bandegrupperingen KV-gruppen på et tidspunkt, hvor der var en verserende konflikt mellem de to grupperinger.

Når din klient til trods herfor i sådan en alvorlig sag ikke rettede henvendelse til politiet, måtte det være påregneligt for ham, at han under de ovennævnte omstændigheder kunne blive mistænkt for at være medskyldig i et potentielt alvorligt strafbart forhold.

I relation til det af statsadvokaten anførte vedrørende din klients mistankepådragende adfærd under strafforfølgningen har jeg ud over det af statsadvokaten anførte lagt vægt på, at din klient på trods af ovenstående omstændigheder undlod at rense sig for den mistanke, der var rettet imod ham, da han blev anholdt af politiet og efterfølgende varetægtsfængslet.

Det fremgår af retsbogen fra grundlovsforhøret af 19. oktober 2018 (s. 4), at byretten ved beslutningen om varetægtsfængslingen af din klient blandt andet udtalte:

”F har forklaret, at E2, som han genkendte, kom til gerningsstedet i en bil med tre andre. X1 var ikke en af de tre andre. Han har videre forklaret, at han blev stukket med en kniv, og at han umiddelbart efter så, at E2 stod med en kniv.

F har i en fotokonfrontation udtaget E2 som gerningsmanden. Af udskrift af en telefonsamtale, som i flg. F er en telefonsamtale mellem ham og E2s kæreste, X2, fremgår, at X2 siger, at E2 kom hjem, og sådan som X2 kunne forstå det, var det E2, der havde stukket F.

Efter det anførte er der begrundet mistanke om, at E2 har stukket F i højre side med en kniv og tilføjet ham de i sigtelsen nævnte skader, og at han herved har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1”. [...]

Det kan derfor lægges til grund, at der har været årsagssammenhæng mellem din klients adfærd herunder det faktum, at han var til stede under voldsepisoden, og at han under de anførte omstændigheder, hvor han af den forurettede var udpeget som værende gerningsmand, hvilket støttedes af telefonsamtalen mellem F og X2, undlod at udtale sig om sin tilstedeværelse under voldsepisoden den 11. august 2018 og afgørelsen om varetægtsfængsling.

Jeg bemærker i den forbindelse, at din klient på trods af ovenstående fortsat undlod at afgive forklaring under hele varetægtsfængselsperioden frem til hovedforhandlingen af sagen, herunder ved fristforlængelsesmøder den 16. november 2018, 30. november 2018, 14. december 2018, 3. januar 2019, 31. januar 2019, 28. februar 2019 og den 28. marts 2019, hvor varetægtsfængslingen blev opretholdt.

Den omstændighed, at din klient den 31. maj 2019 skulle have givet udtryk for, at han nu gerne ville afgive forklaring, ændrer ikke ved min vurdering, idet din klient selv på ethvert tidspunkt kunne have anmodet om en genafhøring, hvilket han ikke gjorde, ligesom han efterfølgende bevidst afgav en urigtig forklaring om sin tilstedeværelse under voldsepisoden i både by- og landsretten.

Ved senere under hovedforhandlingen at afgive en usand forklaring om sin færden den omhandlede aften, hvilken forklaring ikke var overensstemmende med beviserne i sagen, medvirkede din klient til yderligere at svække sin troværdighed, hvorved han samtidig underbyggede mistankegrundlaget.

Selvom din klient ikke har haft pligt til at udtale sig under sagen, er det samlet set min vurdering, at din klient havde en særlig anledning til at forsøge at rense sig selv fra den mistanke, der var rettet imod ham. Ved ikke at have gjort dette, finder jeg ligesom statsadvokaten, at han måtte kunne påregne at blive udsat for straffeprocessuelle indgreb, herunder frihedsberøvelse i det skete omfang.

Din klient har derfor ved sin udviste adfærd forud for strafforfølgningen og under strafforfølgningen selv givet anledning til frihedsberøvelsen i et sådan omfang, at erstatning i det hele må nægtes, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, jf. stk. 2.

Jeg kan derfor ikke imødekomme kravet om erstatning for frihedsberøvelse.

Jeg finder ikke, at de bemærkninger du har fremsat i din klage, kan føre til et andet resultat. Din henvisning til dommen i TfK2003.332Ø, giver mig ikke anledning til en ændret vurdering, idet sagens faktum i denne sag ikke er sammenlignelig med omstændighederne i din klients sag. Det samme er tilfældet med din henvisning til dommen i TfK2015.1134V, da omstændighederne også i denne sag adskiller sig fra omstændighederne i din klients sag, idet mistanken i den pågældende sag alene byggede på forurettedes forklaring, hvilket ikke er tilfældet i din klients sag.

Fra retspraxis vedrørende anvendelse af retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, kan jeg blandt andet henvise til følgende domme:

I Østre Landsrets dom af 21. august 2015 (AM2015.08.21Ø) var erstatningssøgende (X) bl.a. sigtet for drabsforsøg i forening med flere andre personer efter straffelovens § 237, jf. § 21, jf. § 81 a, stk. 2, jf. stk. 1, og havde været frihedsberøvet i ca. 2 år og 6 mdr. X blev dømt i byretten, men frifundet i landsretten, hvorefter X søgte om erstatning for bl.a. uberettiget frihedsberøvelse. X valgte ikke at udtale sig hverken under efterforskningen eller under sagens behandling i byretten. Sagen vedrørte afgivelse af skud fra en bil mod nogle personer, som sad på en cafe. Et vidne havde afgivet en meget detaljeret forklaring om

Xs deltagelse i drabsforsøget, herunder bl.a. at X aftenen før i Hells Angels Klubhus havde fået ordre til at køre til cafeen for at lave en såkaldt "bytter" i anledning af en skudepisode tidligere på aftenen, og at X herefter som fører af bilen var kørt sammen med to andre personer til cafeen, hvoraf den ene af personerne var i besiddelse af en pistol, som vedkommende stak ud af ruden og pegede mod cafeen. X kørte derefter hurtigt væk, men kom tilbage, hvorefter personer inde fra cafeen skød mod bilen. Vidnets forklaring var underbygget af teleoplysninger, politiets observationer ved Hells Angels klubhus og videoovervågning samme sted, skudhullet i den bil X erkendte at have kørt i, samt vidneforklaringer. Disse oplysninger gav anledning til, at X blev varetægtsfængslet som sigtet og senere tiltalt for forsøg på manddrab. På tidspunktet for de påsigtede handlinger var der en aktuel konflikt mellem bl.a. Hells Angels og forskellige bandegrupperinger i Storkøbenhavn, ligesom X var prøvemedlem af Hells Angels støttegruppe AK81. Landsretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at X på baggrund af de ovennævnte oplysninger havde en særlig anledning til at søge at rense sig. Landsretten fandt endvidere, at X ved sin adfærd den omhandlede dag udviste stærkt mistankepådragende adfærd, hvilket måtte have stået X klart. Under disse omstændigheder havde X selv givet anledning til foranstaltningerne, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

I Østre Landsrets dom af 10. august 2010 (AM2010.08.10Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (Y2) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for manddrab efter straffelovens § 237. Y2 havde været frihedsberøvet i ca. 4 mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter Y2 søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Sagen vedrørte skud mod forurettede, som senere afgik ved døden af sine kvæstelser. Vidner på stedet havde set gerningsmændene forlade stedet i en Mercedes, som viste sig at være blevet benyttet af X , som senere blev anholdt, varetægtsfængslet og dømt i sagen. Y2 blev på baggrund af en analyse af mobiltelefonkontakter i sagen anholdt. Y2 forklarede til politiet samme dag, at han kendte X , der var blevet anholdt og fængslet, men havde ikke kendskab til drabet og nægtede at have været sammen med X på gerningsdagen. I grundlovsforhøret ønskede Y2 ikke at udtale sig. Ca. ½ mdr. efter anholdelsen afgav Y2 indenretlig forklaring, hvorunder han erkendte, at han var sammen med X på gerningsdagen og kørte i bil sammen med X , da X undervejs steg ud af bilen og gik væk, hvorefter Y2 hørte et knald, og umiddelbart efter kom X tilbage til bilen, hvorefter de kørte væk indtil Y2 bad om at blive sat af. Y2 fastholdt senere denne forklaring. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen til grund, at Y2 sammen med den anden erstatningssøgende i byretten (Y1) var med i flugtbilen, efter at drabet havde fundet sted og kort efter blev klar over, hvad der var foregået, ligesom de begge kendte X , som kort efter blev anholdt og fængslet for drabet, og begge var bekendt med anholdelsen af X . Ved i sådan en alvorlig sag ikke at have rettet henvendelse til politiet havde de erstatningssøgende udvist en mistankepådragende adfærd og måtte påregne at blive anholdt i sagen. Hvad angik Y2 benægtede han ved første afhøring kendskab til sagen og nægtede sig skyldig i drab i grundlovsforhøret, hvor han ikke ville udtale sig. Selvom han senere afgav forklaring i retten, fandtes han at have udvist en sådan mistankepådragende adfærd, at han måtte påregne, at der var risiko for, at han kunne blive frihedsberøvet i det skete omfang, hvorfor han selv havde givet anledning til den skete frihedsberøvelse. Landsretten stadfæstede byrettens dom, idet landsrettens flertal lagde vægt på, at Y2 som sad i bilen, da X i høj fart kørte fra gerningsstedet, og som ikke kontaktede politiet, da han fandt ud af, at X havde dræbt forurettede ca. 3 mdr. efter drabet afgav en bevidst urigtig forklaring til politiet om ikke at have været med i bilen, og denne forklaring fragik han ikke i grundlovsforhøret, hvor han ikke ønskede at udtale sig. Selvom Y2 efterfølgende i det indenretlige forhør afgav en ændret forklaring, som siden indgik i grundlaget for påtaleopgivelsen, fandtes han ved oprindeligt at have afgivet bevidst urigtige oplysninger til politiet at have udvist en sådan mistankepådragende adfærd, at han måtte påregne, at

der var en ikke ubetydelig risiko for, at han kunne blive frihedsberøvet i det skete omfang. Den frygt og panik, som han måtte være blevet grebet af, kunne ikke fritage ham for selv at bære risikoen for frihedsberøvelsen.

I Østre Landsrets dom af 18. oktober 2011 (AM2011.10.18Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for manddrab i forening med tre andre personer efter straffelovens § 237. X havde været frihedsberøvet i ca. 6 ½ mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter X søgte om erstatning for bl.a. uberettiget frihedsberøvelse. Ved anholdelsen af X forelå der bevismateriale i form af en vidneforklaring om antallet af gerningsmænd, teleoplysninger vedrørende X forud for og umiddelbart efter drabet, samt et vidnes forklaring om, at X havde placeret to af de tre senere domfældte i vidnets lejlighed efter drabet. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at bevismaterialet gav X en særlig anledning til at søge at rense sig for den alvorlige mistanke, materialet gav grundlag for. Henset til indholdet af Xs forklaring til politirapport efter anholdelsen og senere i et retsmøde, og at han valgte ikke at udtale sig i grundlovsforhøret, havde X selv givet anledning til varetægtsfængslingen på en sådan måde, at der ikke var grundlag for at imødekomme erstatningskravet. Landsretten stadfæstede byrettens dom med samme begrundelse.

I Østre Landsrets dom af 1. juli 2010 (AM2010.07.01Ø2), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (Y1) og (Y2) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for bl.a. forsøg på manddrab efter straffelovens § 237, jf. § 21. Y1 og Y2 havde været frihedsberøvet i ca. 9 mdr. Byretten frifandt Y1 , Y2 og en medtiltalt, hvorefter Y1 og Y2 søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. I sagen blev det lagt til grund, at forurettede var blevet udsat for et drabsforsøg af flere personer, idet der blev affyret adskillige skud mod den bil, som forurettede befandt sig i, og hvoraf nogle var meget tæt på at ramme ham. Det blev endvidere lagt til grund, at forurettede efter episoden udpegede Y1 og Y2 som nogle af gerningsmændene. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at Y1s forklaring under grundlovsforhøret om, at han var hos sin bror på gerningstidspunktet, ikke var korrekt. Y1 ønskede efterfølgende ikke at udtale sig til politiet eller i retten, før der forelå svar på de tekniske undersøgelser. Byretten fandt herefter, at Y1 ved sin adfærd i forbindelse med anholdelsen og den efterfølgende varetægtsfængsling af ham havde givet en sådan anledning til mistanke om, at han var involveret i et strafbart forhold, at han selv havde givet anledning til anholdelsen og den efterfølgende varetægtsfængsling af ham. Byretten fandt dog, at han fra det tidspunkt, hvor han valgte at lade sig afhøre af politiet og afgive forklaring og frem til løsladelsen, havde krav på erstatning. Med hensyn til Y2 lagde byretten vægt på, at Y2 først nogle dage efter, at han vidste, at han var eftersøgt, kontaktede politiet. Y2 ønskede ikke at afgive forklaring til politiet eller i retten om, at han på gerningstidspunktet var hos sin mor, ligesom han heller ikke ønskede at udtale sig efter svaret på de tekniske undersøgelser forelå. Byrettens flertal lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at Y2 som følge af den konkrete mistanke havde haft en sådan særlig anledning til at rense sig for mistanke ved at forklare, hvor han var på gerningstidspunktet, at der var grundlag for at nægte erstatning. Landsretten tiltrådte, af de grunde, der var anført af byrettens flertal, at Y2 , der var udpeget som gerningsmand, havde haft en sådan særlig anledning til at udtale sig om mistankegrundlaget, at der var grundlag for at nægte ham erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. I relation til Y1 fandt landsretten, at Y1 bevidst under grundlovsforhøret afgav en urigtig forklaring om sin færden på gerningstidspunktet. Han risikerede dermed at skabe en betydelig tvivl om sin troværdighed og om sin andel i begivenhedsforløbet, og at forklaringen ville kunne medføre, at han blev varetægtsfængslet. Ved senere at ændre sin oprindelige forklaring om sin færden den omhandlede

aften, hvilken forklaring ikke var overensstemmende med objektive fund, havde Y1 medvirket til yderligere at svække sin troværdighed, hvorved han samtidig underbyggede mistankegrundlaget. Y1, der var udpeget som gerningsmand, havde derved udvist en sådan grad af egen skyld, at kravet om erstatning blev nægtet. Landsretten stadfæstede på den baggrund byrettens dom med den ændring, at anklagemyndighedens påstand om frifindelse for den af Y1 nedlagte erstatningspåstand blev taget til følge.

I TfK2000.454/2V var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for forsøg på manddrab i forening med to andre personer efter straffelovens § 237, jf. § 21, og havde været frihedsberøvet i ca. 5 ½ mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter X søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Sagen vedrørte skud mod en bil, hvori tre personer var blevet ramt. Det fremgik af sagen, at der på gerningstidspunktet var en rockerkrig mellem en bande, som X var medlem af, og en anden bande, som de forurettede var tilknyttet. Efterforskningen viste, at der havde været to eller tre gerningsmænd, som var kørt fra stedet i en bil. Bilen blev samme aften fundet i en gård, som var kendt tilholdssted for den bande, som X var medlem af. I gården blev endvidere fundet noget antændt tøj og en revolver. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på Xs nære tilknytning til de to andre sigtede, herunder at de alle var medlemmer af en bande, at X var sammen med disse på dagen for gerningen, at de tre sigtede var alene ved anholdelsen, at de forurettede var medlemmer af en anden bande, og at X i begyndelsen fuldstændig nægtede at udtale sig. Landsretten fandt – ligesom byretten at X under hensyn til de omstændigheder, hvorunder anholdelsen af X fandt sted, og i betragtning af den alvorlige sigtelse, at X havde en særlig anledning til at rense sig ved nærmere at redegøre for sin færden omkring gerningstidspunktet. X afgav under efterforskningen alene forbeholdne og begrænsede forklaringer og nægtede også til politiet at oplyse, hvem der var til stede. Ved at undlade at give politiet oplysninger, der kunne have gjort det muligt for politiet at afkræfte den alvorlige sigtelse mod ham, fandtes X selv at have givet anledning til den stedfundne frihedsberøvelse, hvorfor landsretten stadfæstede byrettens dom.

I Østre Landsrets dom af 22. august 2019 (AM2019.08.22Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 281, nr. 1, § 244, § 266, § 123 og § 261, stk. 1, til dels jf. § 23, og havde været frihedsberøvet i knap 1 år. X blev dømt i byretten for overtrædelse af straffelovens § 261, stk. 1, og § 288, stk. 1, nr. 1, men frifundet i landsretten, hvorefter X søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Byretten lagde ved afgørelsen af erstatningssagen til grund, at X var i den lejlighed, hvor – og mens – den forurettede blev udsat for frihedsberøvelse og røveri. På baggrund af Xs forklaringer i henholdsvis grundlovsforhøret, under hovedforhandlingen i byretten og under hovedforhandlingen i landsretten, fandt byretten, at det kunne lægges til grund, at X på flere væsentlige punkter havde haft skiftende forklaringer om f.eks. sit ankomsttidspunkt til "klubhuset", om sin placering i "klubhuset" og om sit kendskab til de personer, der var til stede, og som blev dømt i sagen. Byretten lagde til grund, at den bolig, hvor handlingerne fandt sted, var "klubhus" for en gruppe, og at X – efter dennes egen forklaring – gennem ca. 17 år havde været ven med en person, som var et fremtrædende medlem af netop den gruppe, og som befandt sig i "klubhuset" og som senere blev dømt i sagen. Klubhuset var endvidere af begrænset størrelse, og der var tale om grove lovovertrædelser mod den forurettede. På den baggrund fandt byretten, at der var grundlag for at nægte X erstatning. Landsretten fandt af de af byretten anførte grunde at X havde udvist en sådan grad af egen skyld, at der var grundlag for at nægte ham erstatning for varetægtsfængslingen af ham, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

I Østre Landsrets dom af 3. maj 2016 (AM2016.05.03Ø), som er tilgængelig på anklagemyndighedens Vidensbase, var erstatningssøgende (X) anholdt og varetægtsfængslet som sigtet for medvirken til drab og drabsforsøg efter straffelovens § 237, jf. § 23, og § 237, jf. § 21, jf. § 23, og havde været frihedsberøvet i ca. 3 mdr. Anklagemyndigheden opgav efterfølgende påtalen, hvorefter X søgte om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Sagen vedrørte et masseslagsmål, hvor en person blev dræbt med knivstik, og en anden person blev udsat for drabsforsøg. Under anholdelsen af X befandt han sig i en bil sammen med fem andre personer. I bilen og på flere af personerne i bilen var der tydelige blodspor, ligesom der blev fundet en kniv i bilen med blod på. Kniven viste sig at stamme fra X . X var på gerningsdagen forud for drabet og drabsforsøget sammen med flere af de medsigtede tæt på det sted, hvor episoden fandt sted. Da X på et tidspunkt gik ud, så han en menneskeflok, som var bevæbnede og havde været i slagsmål. Der var antageligt også blevet kastet med sten. X valgte at flygte og opdagede i den forbindelse de tre medsigtede, hvorefter de alle flygtede fra gerningsstedet ved at kravle over et hegn. X ringede ikke til politiet, men flygtede i stedet fra gerningsstedet. X havde angiveligt ikke overværet drabet og drabsforsøget, men var klar over, at et større slagsmål havde fundet sted mellem bevæbnede parter, og det måtte stå påregneligt for ham, at han ved sin flugt under de ovennævnte omstændigheder kunne blive mistænkt for medskyld i den udøvede vold. Byrettens flertal lagde ved afgørelsen af erstatningssagen vægt på, at X på grund af sin adfærd op til anholdelsen selv havde givet anledning til den foretagne frihedsberøvelse, hvorfor han blev nægtet erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Landsretten stadfæstede, af de grunde, der var anført af byretten, byrettens dom.

Sagens forløb

- I afgørelse af 1. september 2020 nægtede statsadvokaten at yde erstatning.
- I e-mail af 23. september 2020 har du klaget over afgørelsen.
- Den 29. september 2020 har statsadvokaten sendt sagen til mig sammen med en udtalelse. Statsadvokaten har henholdt sig til sin afgørelse. Der er ikke kommet nye væsentlige oplysninger frem af betydning for sagen.

Lovgrundlag

- Min afgørelse er truffet efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, jf. stk. 2 (erstatning kan ned sættes eller bortfalde pga. egen skyld).

Mulighed for at klage mv.

Min afgørelse er endelig. Din klient kan derfor ikke klage over den. Det står i retsplejelovens § 1018 e, stk. 3.

Din klient kan anmode om, at retten tager stilling til erstatningskravet. Hvis din klient ønsker, at retten tager stilling til kravet, skal du oplyse dette til Statsadvokaten i Viborg senest to måneder efter, at du har modtaget denne afgørelse. Det står i retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Hvis du har spørgsmål til min afgørelse, er du velkommen til at kontakte

.....

**Retten i Esbjergs DOM - 27. maj 2021 - 7-6347/2020 og 7-531/2021
- SAV-2020-3100101-843 og SAV-2020-3100101-798**

Erstatningssøgende E1 og E2 mod Anklagemyndigheden

Denne sag er behandlet med domsmænd.

Tilkendegivelserne af 14. december 2020 og 25. januar 2021 er modtaget den 14. december 2020 og 25. januar 2021.

E1 blev den 29. november 2018 anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21. Han blev ved et grundlovsforhør den 30. november 2018 varetægtsfængslet som begrundet mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 245 og var varetægtsfængslet, indtil han blev løsladt den 18. juni 2020.

E1 blev ved ankedom af 23. juni 2020 frifundet for den rejste tiltale for grov vold.

E1 fremsatte ved brev af 6. juli 2020 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten har ved afgørelse af 8. september 2020 afvist kravet grundet eget skyld jf. § 1018 a, stk. 3. Rigsadvokaten har ved afgørelse af 12. november 2020 stadfæstet afgørelsen.

E2 blev den 18. oktober 2018 anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21. Han blev ved et grundlovsforhør den 19. oktober 2018 varetægtsfængslet som begrundet mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 245 og var varetægtsfængslet, indtil han blev løsladt den 18. juni 2020.

E2 blev ved ankedom af 23. juni 2020 frifundet for den rejste tiltale for grov vold.

E2 fremsatte ved brev af 26. juni 2020 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten har ved afgørelse af 1. september 2020 afvist kravet grundet egen skyld jf. § 1018 a, stk. 3. Rigsadvokaten har ved afgørelse af 12. november 2020 stadfæstet afgørelsen.

Påstande

E1 har fremsat krav om erstatning på 492.000 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 6. juli 2020.

Erstatningskravet er opgjort således:

Frihedsberøvelse 1. døgn efter forhøjelse på 50 %	10.050,00 kr.
Efterfølgende døgn, 567 døgn á 850 kr.	<u>481.950,00 kr.</u>
Samlet	<u>492.000,00 kr.</u>

E2 har fremsat krav om erstatning på kr. 473.350 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 26. juni 2020.

Erstatningskravet er opgjort således:

Frihedsberøvelse 1. døgn	6.700,00 kr.
Efterfølgende døgn:	
549 døgn (609 døgn 60 dage idømt) á 850 kr.	<u>466.650,00 kr.</u>
Samlet	<u>473.350,00 kr.</u>

Anklagemyndigheden har overfor begge krav påstået frifindelse. Anklagemyndigheden har ikke bestridt opgørelsen af kravene.

Sagens oplysninger

Statsadvokatens afgørelser, klagerne fra de erstatningssøgende og Rigsadvokatens afgørelser er oplæst. Der er endvidere oplæst uddrag af anmeldelsesrapport, øvrige rapporter, ret- og dombøger.

Forklaringer

E2 har forklaret, at han, da han sad i arresten, tænkte, at han jo ikke havde været til stede, så han vidste ikke, hvad han skulle udtale sig om. Han blev anholdt ca. 1 måned efter og kunne jo ikke huske noget. Det har taget hårdt på ham, at han blev dømt og udvist. Han fik det meget dårligt, også helbredsmæssigt.

Han har siddet to år af sit liv for noget, han ikke har gjort. Han blev udvist. Det har været rigtig hårdt. Det har stået i aviserne, at han har gjort det. Han kan ikke få job, fordi folk stadig kan læse hans navn. Sagen har ødelagt meget for ham.

E1 har forklaret, at han har været selvstændig siden 2010. Det var et engrosfirma, hvor han solgte dagligvarer til bl.a. pizzeriaer. Det mistede han under varetægtsfængslingen. Han var heller ikke med til sin søns fødsel. Han har også det problem, at hans navn stadig står på nettet.

Retten's begrundelse og afgørelse.

E2 :

Det fremgår af retten's kendelse af 19. oktober 2018 vedrørende varetægtsfængsling af **E2** , at retten lagde vægt på forurettedes forklaring om, at han umiddelbart efter, at han var blevet stukket med kniv, så **E2** , som han genkendte og som var kommet til stedet med tre andre i en Opel, stå med en kniv, og at forurettede i en fotokonfrontation havde udtaget **E2** som gerningsmanden, samt at **E2** kærester i en telefonsamtale med forurettede sagde, at hun havde forstået **E2** sådan, at det var ham, der havde stukket.

E2 , som på daværende tidspunkt af politiet var registreret som medlem af grupperingen ST-gruppen, og som befandt sig på gerningsstedet med andre medlemmer af samme gruppering på et tidspunkt, hvor der var en verserende voldelig konflikt med KV-gruppen, som forurettede var tilknyttet, havde således en særlig anledning til at søge at rense sig for mistanke ved at redegøre for sin færden og sin ageren på gerningsstedet.

Ved at undlade at afgive forklaring såvel i forbindelse med anholdelsen samt i retten og under den efterfølgende efterforskning har **E2** selv givet anledning til varetægtsfængslingen på en sådan måde, at han ikke har krav på erstatning jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

E1 :

Det fremgår af retten's kendelse af 30. november 2018 vedrørende varetægtsfængslingen af **E1** , at retten lagde vægt på, at forurettede i en fotokonfrontation havde udtaget **E1** som den person, han så på gerningsstedet, samt at der i Opelen var fundet nøgler, der passede til **E1**'s bopæl, og på bilens ene fordørgreb dna, som kunne stamme fra ham.

E1 forklarede i grundlovsforhøret, at forurettedes genkendelse af ham var et komplot. Først i forbindelse med hovedforhandlingen i byretten forklarede **E1** , at han havde været til stede og havde overværet episoden.

Ved at afgive urigtig forklaring i grundlovsforhøret har **E1** , som som på daværende tidspunkt af politiet var registreret som medlem af grupperingen ST-gruppen, og som befandt sig på gerningsstedet med andre medlemmer af samme gruppering, på et tidspunkt, hvor der var en verserende voldelig konflikt med KV-gruppen, som forurettede var tilknyttet, selv givet anledning til varetægtsfængslingen og har derfor ikke krav på erstatning jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Retten finder heller ikke, at E1 har krav på erstatning for varetægtsfængslingen efter det tidspunkt, hvor han erkendte at have overværet episoden. Retten har herved lagt vægt på, at E1 både ved sin skiftende forklaring samt ved at gå under jorden i en længere periode forud for anholdelsen kastede en alvorlig mistanke på sig selv.

Thi kendes for ret:

Anklagemyndigheden frifindes for kravet rejst af E1 .

Anklagemyndigheden frifindes for kravet rejst af E2 .

E1 skal betale sagens omkostninger, herunder salæret til sin advokat.

E2 skal betale sagens omkostninger, herunder salæret til sin advokat.

Lisbeth Christensen

dommer

.....

Vestre Landsrets 10. afdelings DOM - 22. marts 2022 - S-1208-21

(dommerne Mogens Heinsen, Claus Rohde og Rasmus Lindhardt Jensen (kst.) med domsmænd)

Anklagemyndigheden mod E2 , født marts 1996, (advokat Brian W. Lassen, Fredericia) og E1 , født februar 1990, (advokat Mads Kjær Jensen, Vejle)

Retten i Esbjerg har den 27. maj 2021 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 7-6347/2020 og nr. 7-531/2021).

Påstande

E2 har gentaget sin påstand for byretten om, at der ydes ham 473.350 kr. i erstatning.

E1 har gentaget sin påstand for byretten om, at der ydes ham 492.000 kr. i erstatning.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Forklaring

E1 har supplerende forklaret, at varetægtsfængslingen har påvirket hans relation til hans søn negativt. Han havde under varetægtsfængslingen ikke mulighed for at skabe bånd til sin søn og sin ekskæreste.

Han fandt ved fængslingen ud af, at han var bandemedlem og har deltaget i et exit-forløb.

Landsrettens begrundelse og resultat

E2 og E1 blev ved Vestre Landsrets dom af 23. juni 2020 frifundet for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 81 a, til dels jf. § 21, jf. § 247, stk. 1, for så vidt angår E2 i sagens forhold 1 vedrørende en episode, hvor F blev stukket med en kniv og påkørt med en bil. E2 blev imidlertid straffet med fængsel i 60 dage for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, og E1 blev straffet med bøde for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Det fremgår af landsrettens dom vedrørende forhold 1, at landsretten tiltrådte, at E2 og E1 havde været til stede under den voldelige episode, hvor en medtalt blev dømt for påkørslen af F med en bil, og at det ikke var bevist, at E2 stak F med en kniv. Landsretten fandt, at det ikke var bevist, at det var aftalt med eller påregneligt for E2 og E1, at der ville blive anvendt kniv under episoden, eller at E2 og E1 havde tilsluttet sig påkørslen. Landsretten frifandt derfor E2 og E1 i forhold 1.

Landsretten lagde til grund, at E2 og E1 var medlemmer af ST-gruppen, som var i en aktuel konflikt med KV-gruppen, og at episoden var en del af denne konflikt.

Da E2 og E1 ikke fuldt ud blev frifundet, skal spørgsmålet om erstatning behandles efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2. Det er i den forbindelse ubestridt, at der består et misforhold mellem på den ene side frihedsberøvelsen og på den anden side den idømte straf.

Der skal derfor som udgangspunkt ydes erstatning for frihedsberøvelsen, og spørgsmålet er herefter, om der er grundlag for at nedsætte eller nægte denne som følge af egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Vedrørende E2

Det fremgår af rettens kendelse af 19. oktober 2018 vedrørende varetægtsfængsling af E2, at retten lagde vægt på Fs forklaring om, at han genkendte E2, som var kommet til stedet i en bil med tre andre, og at han efter, at han var blevet stukket med en kniv, så E2 stå med en kniv. Retten lagde endvidere vægt på, at F i en fotokonfrontation udtog E2 som gerningsmanden, og at E2s kæreste i en telefonsamtale med F sagde, at hun havde forstået E2 sådan, at det var ham, der havde stukket.

E2 har under hovedforhandlingen i byretten blandt andet forklaret, at han ikke var til stede på gernings-tidspunktet, og at han ikke har stukket F .

Landsretten finder, at det under de foreliggende omstændigheder er uden betydning, at E2 ikke ønskede at udtale sig før under hovedforhandlingen i straffesagen, da det ikke kan antages at ville have medført, at han ikke var blevet frihedsberøvet, eller var blevet løsladt, såfremt han havde afgivet forklaring.

Landsretten lægger til grund, at E2 på daværende tidspunkt af politiet var registreret som medlem af grupperingen ST-gruppen, og at han ankom til og befandt sig på gerningsstedet sammen med andre fra ST-gruppen. Det lægges endvidere til grund, at der på gerningstidspunktet var en verserende konflikt mellem ST-gruppen og KV-gruppen, som F var medlem af, og at episoden var led i den verserende konflikt mellem de to grupperinger. E2 forklarede i byretten blandt andet, at han var bekendt med, at der var en verserende bandekonflikt mellem ST-gruppen og KV-gruppen, og at han før har gået med skudsikker vest.

Landsretten finder, at E2 under disse omstændigheder har udvist en sådan uforsigtighed og mistankepådragende adfærd, at han måtte påregne, at der var en risiko for anholdelse og varetægtsfængsling, og at han har udvist en sådan grad af egen skyld, at han ikke har krav på erstatning for varetægtsfængsling, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Vedrørende E1

Det fremgår af rettens kendelse af 30. november 2018 vedrørende varetægtsfængsling af E1 , at F havde genkendt E1 på gerningsstedet og i en fotokonfrontation havde udtaget ham, og at der i Opelen blev fundet nøgler, som passede til E1s lejlighed samt dna på bilens fordør, som kunne stamme fra ham.

E1 forklarede under grundlovsforhøret, at det var et komplot mod ham, når F forklarede, at han var til stede på gerningsstedet, og at han ikke er tilknyttet nogen bandegrupperinger, mens han under hovedforhandlingen erkendte, at han var til stede under episoden.

Landsretten finder, at det under de foreliggende omstændigheder er uden betydning, at E1 har afgivet skiftende forklaringer under sagen, da det ikke kan antages at ville have medført, at han ikke var blevet frihedsberøvet, eller var blevet løsladt, såfremt han havde afgivet sin senere forklaring tidligere i forløbet.

Landsretten lægger til grund, at E1 på daværende tidspunkt af politiet var registreret som medlem af grupperingen ST-gruppen, og at han ankom til og befandt sig på gerningsstedet sammen med andre fra ST-gruppen. Det lægges endvidere til grund, at der på gerningstidspunktet var en verserende konflikt mellem ST-gruppen og KV-gruppen, som F var medlem af, og at episoden var led i den verserende konflikt mellem de to grupperinger.

Landsretten finder, at E1 under disse omstændigheder har udvist en sådan uforsigtighed og mistankepådragende adfærd, at han måtte påregne, at der var en risiko for anholdelse og varetægtsfængsling, og at han har udvist en sådan grad af egen skyld, at han ikke har krav på erstatning for varetægtsfængsling, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes.

E2 og E1 skal betale sagens omkostninger for landsretten, dog således at de hver betaler omkostningerne til egen advokat.